

Informacija o gospodarskim kretanjima

studeni 2019.

Sažetak

Prema dostupnim mjesečnim pokazateljima tijekom trećeg tromjesečja 2019. ubrzao se rast realnog BDP-a, rast zaposlenosti i plaća nastavio se, a broj nezaposlenih osoba smanjio. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena zadržala se u rujnu na razini od 0,8%, koliko je iznosila i u kolovozu. Troškovi financiranja uglavnom su nastavili padati, čemu pridonosi akomodativna monetarna politika. Godišnji se rast plasmana banaka na kraju rujna usporio na 3,0%, čemu je pridonio nastavak smanjivanja kreditiranja poduzeća. Višak proračuna opće države od gotovo 2,5 mlrd. kuna u drugom tromjesečju 2019. bio je za oko 200 mil. kuna veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Dostupni gotovinski podaci Ministarstva financija upućuju na povoljna kretanja i tijekom trećeg tromjesečja.

Model brze procjene BDP-a upućuje na to da bi se, prema dostupnim mjesečnim pokazateljima, rast gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju mogao ubrzati (slike 1. i 2.¹). Industrijska proizvodnja u trećem tromjesečju bila je za 0,6% veća u odnosu na ostvarenje iz drugog tromjesečja, kada je zabilježen njezin pad zbog smanjenja u proizvodnji svih glavnih industrijskih grupacija osim energije. U razdoblju od srpnja do rujna na tromjesečnoj se razini povećala proizvodnja svih sastavnica GIG-a osim kapitalnih dobara (slike 3. i 4.). Realni promet od trgovine na malo se, nakon što je u srpnju i kolovozu zabilježen pad na mjesečnoj razini, povećao u rujnu, pa je u trećem tromjesečju bio za 0,4% viši nego u prethodna tri mjeseca (Slika 7.). Realni se obujam građevinskih radova u srpnju i kolovozu povećao za 0,3% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja, pri čemu je brže rastao obujam radova na zgradama nego na ostalim građevinama (slike 5. i 6.).

Indeks pouzdanja potrošača u listopadu bio je iznad prosječnog ostvarenja u trećem tromjesečju poglavito zbog boljih očekivanja glede potrošnje u idućih 12 mjeseci vezanih uz kupnju trajnih dobara. Tako se indeks pouzdanja potrošača i dalje nalazi na najvišim razinama otkad se provode istraživanja očekivanja potrošača. Kada je riječ o očekivanjima poduzeća, u listopadu je u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja zabilježen rast poslovnog optimizma u svim djelatnostima osim u industriji. Tako su se očekivanja u građevinarstvu nalazila na najvišoj razini otkako se mjere poslovna očekivanja, a u uslugama su se približila najvišoj razini koja je bila zabilježena sredinom 2016. godine. Očekivanja u trgovini također su zabilježila rast, čime se indeks vratio na razine s početka godine (Slika 8.).

Na tržištu rada u trećem tromjesečju 2019. prevladavala su razmjerno povoljna kretanja. Rast zaposlenosti usporio se u trećem tromjesečju (Slika 14.). Pritom je broj zaposlenih najviše rastao u djelatnostima građevinarstva, prijevoza i skladištenja te informacija i komunikacija. S druge strane, u industriji se broj zaposlenih smanjio drugo tromjesečje zaredom. Pad nezaposlenosti nastavio se u trećem tromjesečju 2019., nakon stagnacije u prethodna tri mjeseca. Do pada broja nezaposlenih došlo je zbog pojačanog zapošljavanja, ali i brisanja iz evidencije HZZ-a. Pad nezaposlenosti utjecao je na smanjenje administrativne stope nezaposlenosti na 7,8%, s 8% koliko je iznosila u drugom tromjesečju (Slika 15.). U trećem tromjesečju blago se ubrzao rast nominalnih bruto plaća (za 1,1% u odnosu na 0,9% u drugom tromjesečju), pri čemu su plaće porasle u javnom i privatnom sektoru (Slika 16.). Istodobno je rast realnih plaća bio nešto slabije izražen (0,9%) zbog rasta potrošačkih cijena.

Potrošačke su cijene u rujnu porasle za 0,8% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.). Tome je najviše pridonijela odjeća i obuća, čiji je rast cijena bio jače izražen nego u istom mjesecu prošle godine. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena zadržala se u rujnu na razini od 0,8%, koliko je iznosila i u kolovozu (Slika 18.). Pritom je povećani doprinos industrijskih proizvoda bez energije (poglavito odjeće i obuće) te prerađenih prehrambenih proizvoda godišnjoj inflaciji u rujnu bio poništen smanjenjem doprinosa neprerađenih prehrambenih proizvoda (ponajviše povrća) i energije. U skladu s takvim kretanjima temeljna inflacija koja ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda, energije i administrativne cijene ubrzala se s 1,0% u kolovozu na 1,6% u rujnu. Što se tiče proizvođačkih cijena na domaćem tržištu, godišnja stopa rasta u rujnu je iznosila -0,3%, koliko je iznosila i prethodni mjesec. Isključi li se energija, godišnja stopa rasta proizvođačkih cijena porasla je za 0,2 postotna boda (s 0,6% u kolovozu na 0,8% u rujnu), što je bilo rezultat ubrzanja godišnjeg rasta cijena proizvoda za široku potrošnju. Prosječna cijena barela sirove nafte tipa Brent porasla je u rujnu za 5% u odnosu na kolovoz te je iznosila 62 USD (Slika 19.). Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu ponajviše je bio izražen sredinom rujna zbog napada na naftna polja u Saudijskoj Arabiji, pri čemu je cijena barela sirove nafte dosegla 68 USD. U nastavku rujna cijene sirove nafte postupno su se snizile na 60 USD.

Nakon smanjenja u drugom tromjesečju 2019. ukupan je robni izvoz u srpnju snažno porastao u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (Slika 10.), čemu je poglavito pridonio izvoz ostalih prijevoznih sredstava, prije svega brodova. Porastao je i izvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda, dok se izvoz energenata nije znatnije promijenio. Nasuprot tome, ukupan se robni uvoz (Slika 11.) u srpnju smanjio za 2,0% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja, što je posljedica pada uvoza energenata (posebice nafte i naftnih derivata te zemnog i industrijskog plina), dok je uvoz ostale robe stagnirao. Prvi podaci za kolovoz upućuju na znatno sporiji rast ukupnoga robnog izvoza od 5,8% u srpnju i kolovozu te još izraženije smanjenje ukupnoga robnog uvoza od 4,4% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja.

Nominalni tečaj kune prema euru deprecirao je tijekom listopada te se kretao u rasponu od $\pm 0,3\%$ oko prosječne vrijednosti od 7,43 EUR/HRK (Slika 21.). Na kraju listopada tečaj je iznosio 7,45 EUR/HRK, što je za 0,7% viša razina u odnosu na kraj prethodnog mjeseca ili za 0,4% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Nešto izraženijoj deprecijaciji tečaja kune prema euru na kraju listopada pridonijela je povećana

1 Državni zavod za statistiku 21. listopada objavio je revidirane godišnje podatke nacionalnih računa za razdoblje od 1995. do 2017., koji su usklađeni s revidiranim podacima platne bilance RH objavljenima krajem rujna 2019. godine. Pritom niža razina izvoza usluga u svim godinama od 2000. nije rezultirala smanjenjem nominalne razine BDP-a, ali istodobno se povećala nominalna razina osobne potrošnje. S obzirom na to da su deflatori uglavnom ostali nepromijenjeni, revidirane nominalne razine izvoza usluga i osobne potrošnje rezultirale su izmjenama realnih stopa promjena izvoza usluga i osobne potrošnje. Treba istaknuti da je DZS zamjetno revidirao deflatore za 2018., što je dovelo do odstupanja godišnjih stopa promjene glavnih komponenata realnog BDP-a u 2018. godini u odnosu na prethodno objavljene podatke, što je teško interpretirati. Zavod će 29. studenoga objaviti revidirane tromjesečne podatke nacionalnih računa, kada bi trebala postati dostupna i detaljnija objašnjenja provedenih izmjena.

potražnja države za devizama. Slabljenje kune prema euru najviše je pridonijelo deprecijaciji nominalnoga efektivnog tečaja za 0,7% u odnosu na kraj rujna. Osim toga, kuna je oslabjela i prema većini ostalih valuta iz košarice za izračun efektivnog tečaja, ali to je bilo ublaženo ponajviše jačanjem kune prema turskoj liri i američkom dolaru, što zrcali jačanje eura prema tim valutama na svjetskom deviznom tržištu.

Kratkoročne su se kamatne stope na europskom tržištu novca tijekom listopada zadržale u negativnom području zbog izrazito ekspanzivne monetarne politike ESB-a, koja je dodatno osnažena mjerama donesenima u rujnu. Prekonoćna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA spustila se na razinu od -0,46%, dok je šestomjesečni EURIBOR blago porastao te je na kraju listopada iznosio -0,34% (Slika 24.). Premije za rizik za europske zemlje s tržištima u nastajanju (Slika 25.) ostale su slične razinama zabilježenima na kraju rujna. Premija za rizik Hrvatske na kraju listopada iznosila je 81 bazni bod te je, osim Rumunjske, i dalje malo viša nego za usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe.

Tijekom listopada na domaćem međubankovnom prekonoćnom tržištu nije bilo prometa, što je posljedica izdašnog viška likvidnosti domaćega bankovnog tržišta koji je u listopadu iznosio u prosjeku 33,1 mlrd. kuna (Slika 54.). Istodobno se kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule smanjila na 0,06% (Slika 28.), dok je na aukciji eurskih trezorskih zapisa iste ročnosti kamatna stopa ostala nepromijenjena na razini od -0,05%.

Kamatne stope banaka na novoodobrene kredite stanovništvu i poduzećima u rujnu su se uglavnom smanjivale ili stagnirale, osim kamatnih stopa na kratkoročne kunske kredite poduzećima koje su zabilježile blagi rast (slike 28., 29. i 30.). Tom je rastu uglavnom pridonio porast troškova financiranja prvi put ugovorenih kredita poduzećima, koji je posebice bio izražen kod kunskih kredita za obrtna sredstva (Slika 31.). S druge strane, kamatne stope na prvi put ugovorene stambene i potrošačke kredite stanovništvu smanjile su se (slike 32. i 33.), pri čemu su troškovi stambenog financiranja zabilježili dosad najnižu razinu. Kada je riječ o depozitima, kamatne stope na oročene depozite poduzeća i stanovništva u rujnu su nešto niže nego u kolovozu (slike 34. i 35.). Pritom je razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite kao i na njihova stanja u rujnu ostala gotovo nepromijenjena, na razini od 5,06 odnosno 4,36 postotnih bodova (Slika 37.).

Monetarna kretanja u rujnu 2019. obilježilo je smanjenje neto domaće aktive (NDA) monetarnog sustava, ponajviše zbog smanjenja plasmana poduzećima, dok je neto inozemna aktiva porasla te time poništila učinke smanjenja NDA na ukupna likvidna sredstva (M4) koja su u odnosu na kraj kolovoza (na osnovi transakcija) stagnirala (Slika 49.).² Promatra li se na godišnjoj razini, rast ukupnih likvidnih sredstava u rujnu 2019. usporio se na 4,4%, na osnovi transakcija. U strukturi M4 godišnji je rast novčane mase (M1) zabilježio usporavanje na 14,8% (Slika 48.), dok je godišnji pad kvazinovca bio nešto blažeg intenziteta pod utjecajem povećanja deviznih depozita te je na kraju rujna iznosio -1,3% (na osnovi transakcija).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim državi) smanjili su se u rujnu za 0,3% u odnosu na kraj kolovoza (na osnovi transakcija), poglavito zbog pada plasmana sektoru nefinancijskih poduzeća (-0,9%). Zbog toga se i godišnji pad plasmana nefinancijskim poduzećima ubrzao s -1,9% krajem kolovoza na -3,0% na kraju rujna (Slika 41.).

S druge strane, godišnji rast plasmana stanovništvu u rujnu se zadržao na 7,0%, koliko je iznosio u kolovozu (Slika 42.). Pritom je ubrzanje godišnjeg rasta stambenih i gotovinskih nenamjenskih kredita stanovništvu bilo poništeno slabijom dinamikom ostalih oblika kreditiranja tog sektora. Promatra li se valutna struktura, nastavljen je višegodišnji trend rasta udjela kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu, koji je krajem rujna dosegao 53,9% (Slika 47.). Godišnji rast nominalnog stanja plasmana, koji je u rujnu iznosio 1,1%, bio je osjetno niži od rasta na osnovi transakcija, što je uglavnom bilo posljedica prodaja nenaplativih plasmana poduzećima.

Bruto međunarodne pričuve su se tijekom listopada povećale za 0,2 mlrd. EUR ili 1,2% te su na kraju mjeseca iznosile 20,7 mlrd. EUR (Slika 56.). U usporedbi s krajem prethodne godine, bruto pričuve porasle su u listopadu za 3,2 mlrd. EUR ili 18,5%. Neto raspoložive pričuve su se u odnosu na kraj 2018. povećale za 1,6 mlrd. EUR ili 10,2% te su na kraju listopada iznosile 17,4 mlrd. EUR.

Tijekom srpnja i kolovoza 2019. zabilježeno je snažno smanjenje neto inozemnog duga za 3,2 mlrd. EUR (Slika 60.), što je uglavnom posljedica rasta imovine (za 2,5 mlrd. EUR), a u manjoj mjeri i smanjenja obveza (za 0,7 mlrd. EUR). Pozitivna su kretanja ponajviše rezultat uobičajenoga sezonskog poboljšanja neto inozemne pozicije banaka zbog snažnog priljeva deviza tijekom vrhunca turističke sezone. Nadalje, smanjenju neto inozemne zaduženosti znatno su pridonijeli središnja banka zahvaljujući intervencijama na deviznom tržištu te, u nešto manjoj mjeri, ostali domaći sektori. Istovremeno se neto inozemna pozicija države blago poboljšala zahvaljujući rastu imovine HBOR-a. Stanje bruto inozemnog duga na kraju kolovoza iznosilo je 44,4 mlrd. EUR (Slika 62.) te je unatoč razduživanju domaćih sektora bilo samo za 0,2 mlrd. EUR manje u odnosu na kraj drugog tromjesečja zbog nepovoljnog učinka međuvalutnih promjena (izazvanog jačanjem američkog dolara prema euru) i ostalih prilagodbi (uglavnom povezano s prodajama na sekundarnom tržištu).

Višak konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010 iznosio je u prvoj polovini 2019. godine 0,2 mlrd. kuna, što je poboljšanje od oko 300 mil. kuna u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.³ Takav pozitivan rezultat u prvom redu odražava ostvarenje iz drugog tromjesečja ove godine, kada je ostvaren višak u iznosu od gotovo 2,5 mlrd. kuna (u istom razdoblju 2018. bio je ostvaren višak od 2,3 mlrd. kuna). Znatniji višak proračuna tijekom drugog tromjesečja odražava podjednako snažan rast prihoda i rashoda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Promatra li se detaljnije prihodna strana proračuna u prvom polugodištu, porastu ukupnih prihoda od 7,5% ponajviše su pridonijeli prihodi od neizravnih poreza čijem je rastu od 6,6% pogodio rast uvoza i osobne potrošnje. Ostali prihodi koji uključuju subvencije, vlasničke dohotke i ostale tekuće transfere porasli su za čak 14,9%, što vjerojatno odražava pojačanu apsorpciju sredstava iz fondova EU-a. S druge strane, prihodi od doprinosa porasli su za samo 3,1%, odnosno manje od rasta na koji upućuje rast plaća i zaposlenosti. Istodobno, zabilježeno je i znatno povećanje rashoda od 7,2% u odnosu na prvo polugodište prethodne godine. Navedeno odražava rast većine sastavnica, pri čemu je ukupnom povećanju rashoda ponajviše pridonijelo povećanje ostalih rashoda za 45,4%, ali snažno su porasli i rashodi za investicije (23,5%), intermedijarnu potrošnju (6,9%) i naknade zaposlenicima (5,4%). Socijalne naknade porasle su za 3,3%.

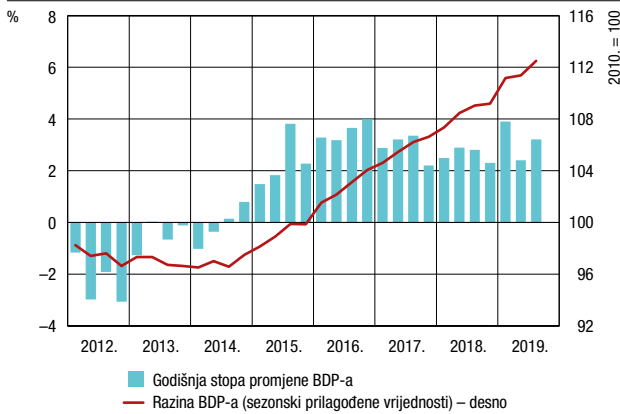
2 Nominalno smanjenje ukupnih likvidnih sredstava u rujnu posljedica je promjene statističke metodologije prema kojoj se obveze po operativnom najmu od rujna 2019. iskazuju na stavci Ostala pasiva, dok su se iste obveze prije iskazivale na stavci Obveznice i instrumenti tržišta novca.

3 U listopadu su revidirane povijesne serije fiskalnih podataka. U 2018. godini višak opće države povećan je za 0,1 postotni bod, na 0,3% BDP-a, zbog nešto izraženije korekcije naniže razine ostvarenih rashoda u odnosu na prihode.

Nasuprot tome, rashodi za kamate i subvencije smanjeni su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Dostupni pokazatelji upućuju na to da bi i treće tromjesečje mogla obilježiti povoljna fiskalna kretanja. Prema mjesečnim podacima MF-a⁴ za razdoblje od srpnja do rujna ove godine na razini središnje države ostvaren je višak od 7,4 mlrd. kuna, što je iznad viška koji je ostvaren u istom razdoblju lani (5,1 mlrd. kuna). Rast viška pritom odražava brži rast prihoda u odnosu na rashode.

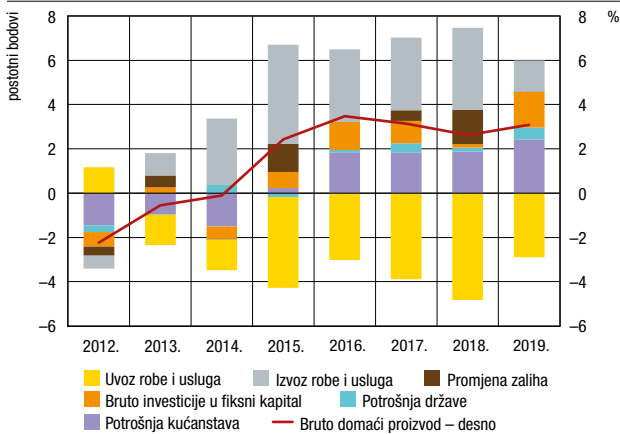
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2019. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 30. listopada 2019.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

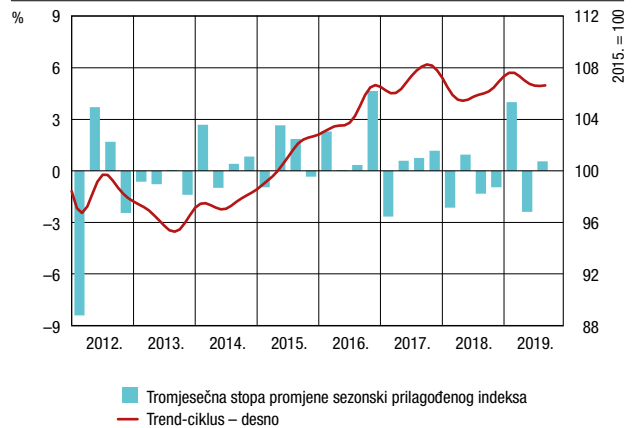

Napomena: Projekcija za 2019. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz srpnja 2019.

Izvor: DZS

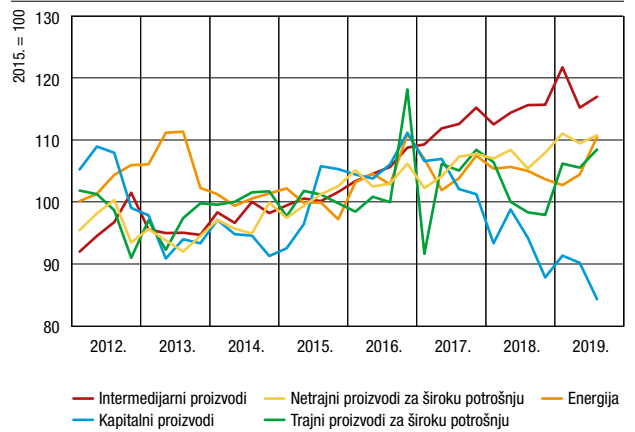
Dug konsolidirane opće države na kraju srpnja 2019. iznosio je 297,1 mlrd. kuna, što je za gotovo 11 mlrd. kuna više u odnosu na stanje na kraju 2018. godine, unatoč povoljnom utjecaju aprecijacije tečaja kune u odnosu na euro u promatranom razdoblju. Porast duga ponajviše odražava izdanje inozemne obveznice u iznosu od 1,5 mlrd. EUR u lipnju, kojim su iskorištene povoljne okolnosti na financijskim tržištima i prikupljena sredstva za otplatu inozemne obveznice istog iznosa koja dospijeva u studenome.

Slika 3. Industrijska proizvodnja

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

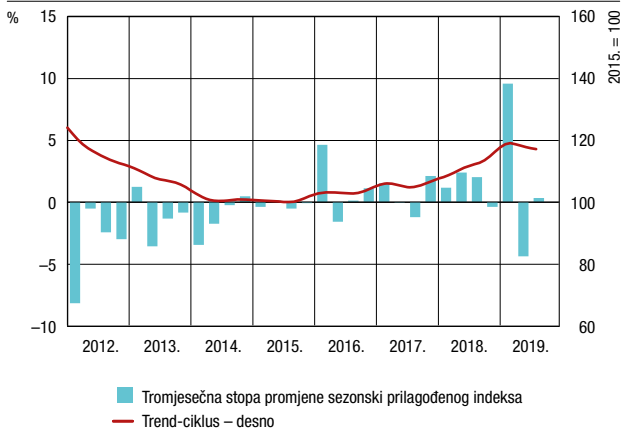

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

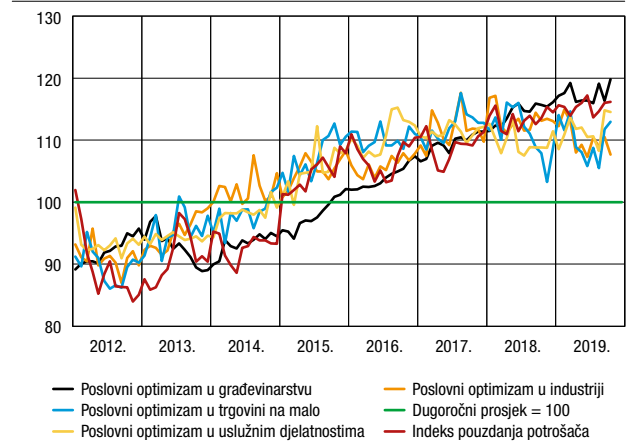
⁴ Mjesečni podaci za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti, koji se prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU moraju objaviti prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinice opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljuju tromjesečno.

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

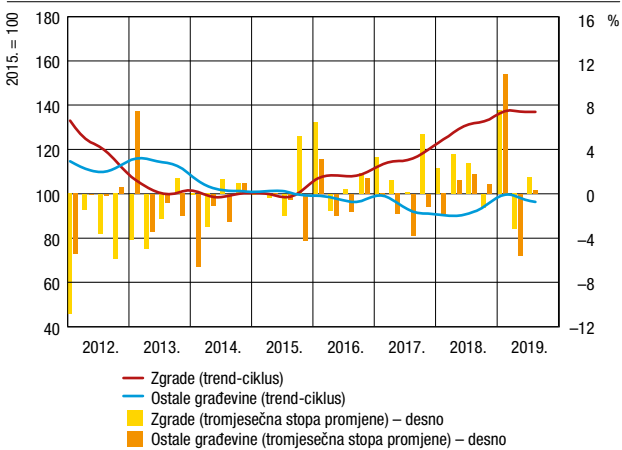
Napomena: Podatak za treće tromjesečje 2019. odnosi se na srpanj i kolovoz.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

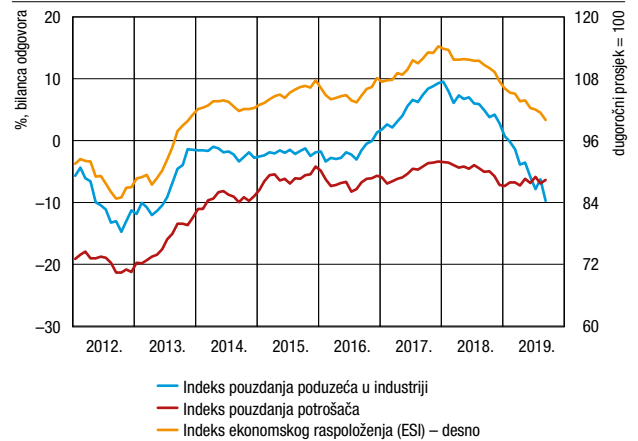
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

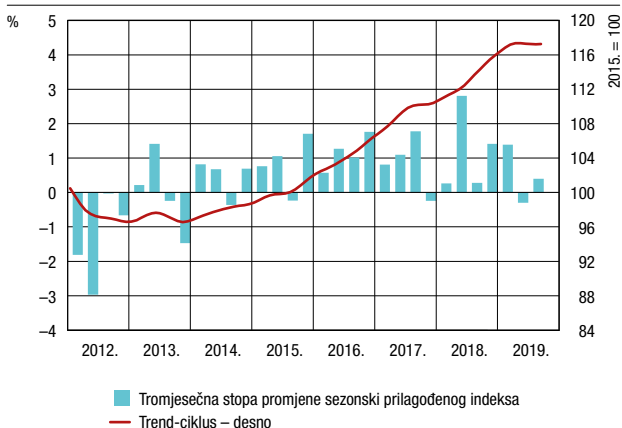
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

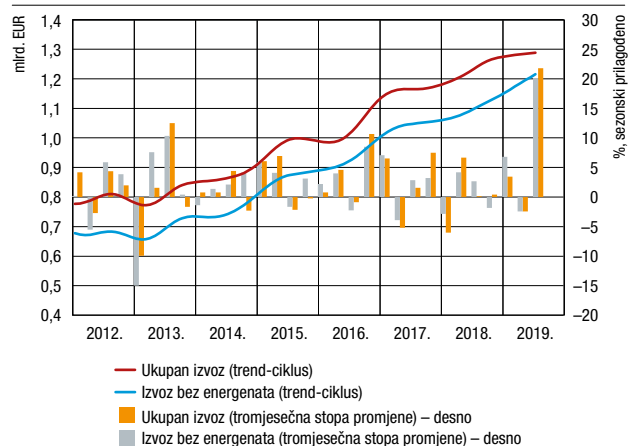
Napomena: Podaci zaključno s rujnom 2019.
Izvor: Eurostat

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

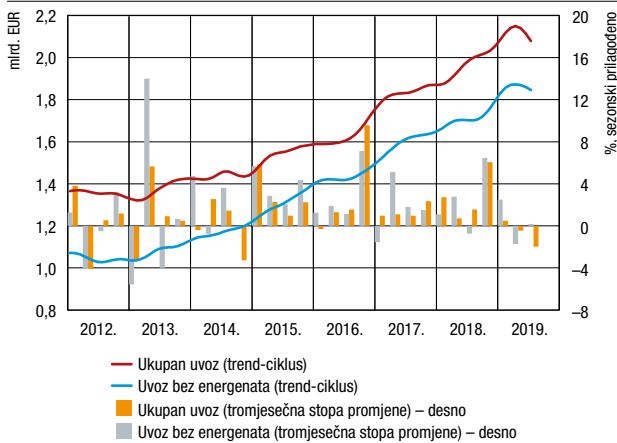
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

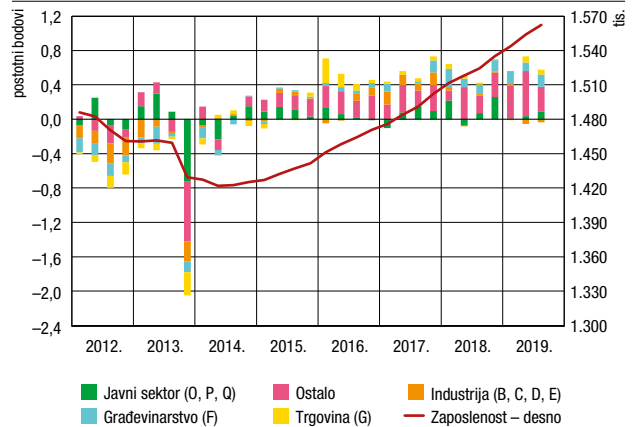
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

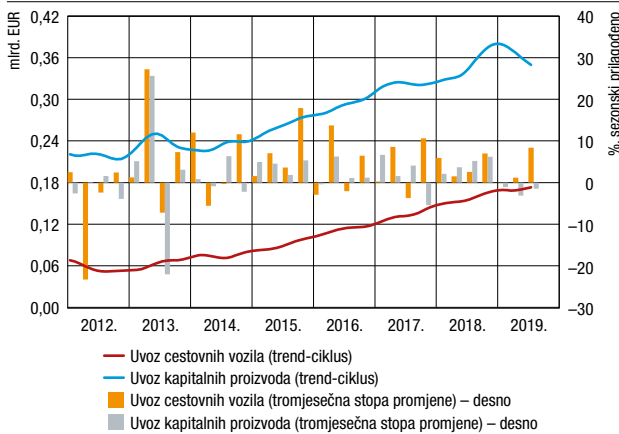
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

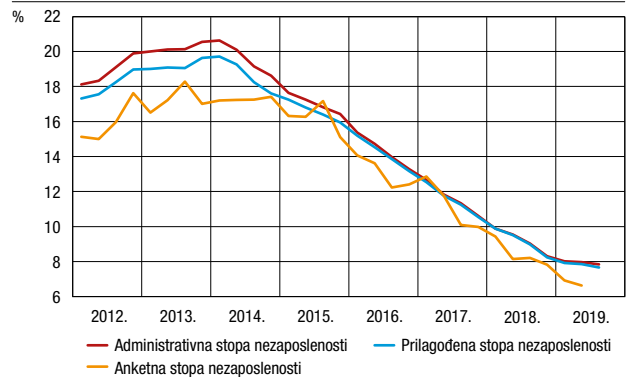
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

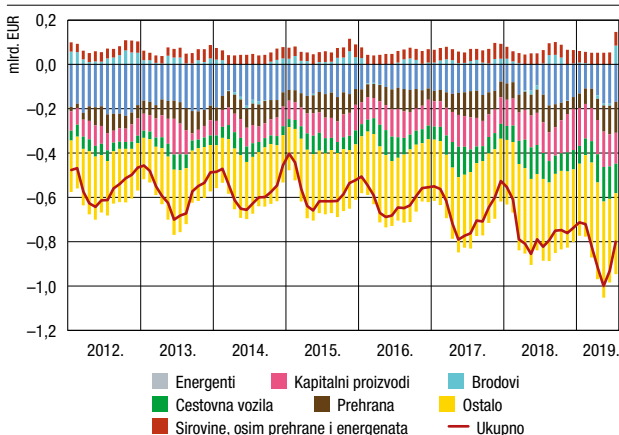
Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.
Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 15. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

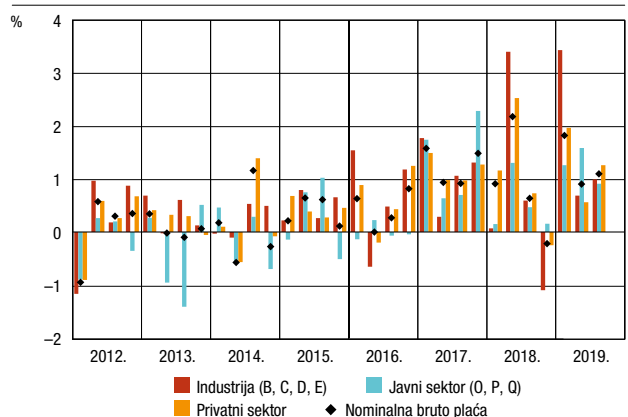
Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do srpnja 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a).
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene

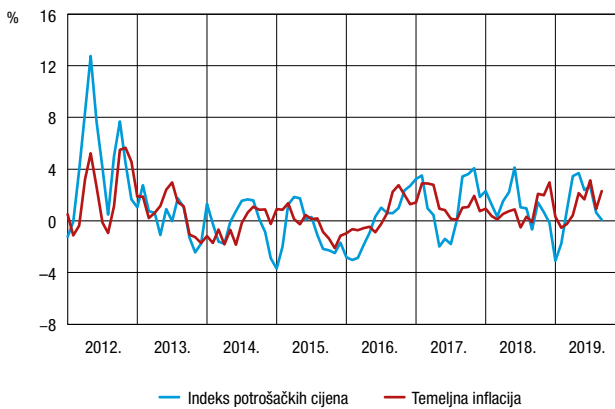
Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno sa srpnjem 2019.
Izvor: DZS

Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

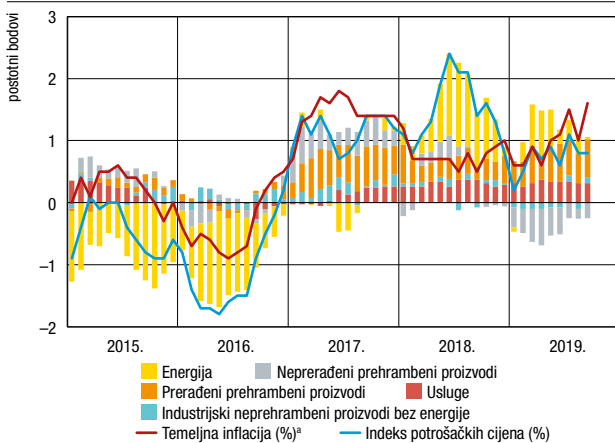
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	VIII.19.	IX.19.	IX.18.	IX.19.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	0,8	0,8	0,8	0,8
Energija	1,6	0,2	0,9	-0,5
Nepreobrađeni prehrambeni proizvodi	-1,7	-2,7	-0,3	-1,4
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,0	2,6	-0,4	0,2
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	-0,4	0,4	3,5	4,3
Usluge	1,2	1,2	-0,2	-0,2
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	1,0	1,6	1,0	1,6
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-0,3	-0,3	0,4	0,5
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-19,0	-21,0	7,8	5,2
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, u USD)	-1,5	0,7	-1,7	0,5

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

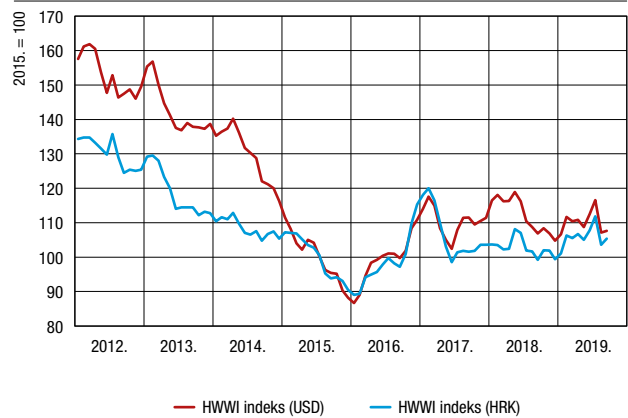
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

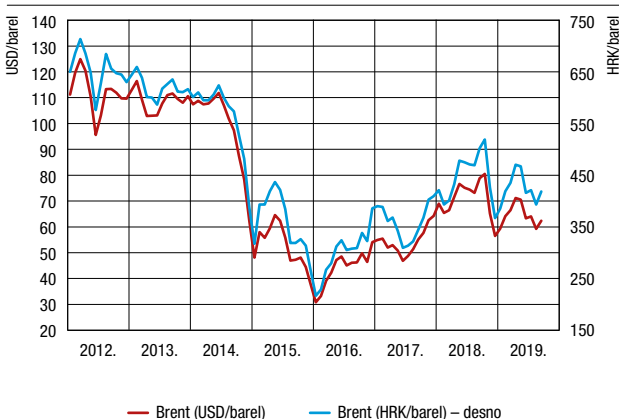
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

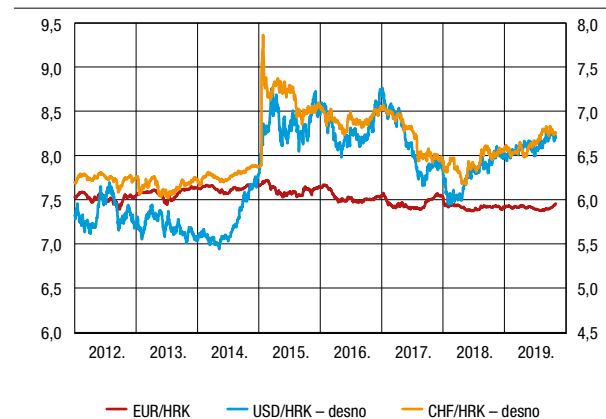
Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

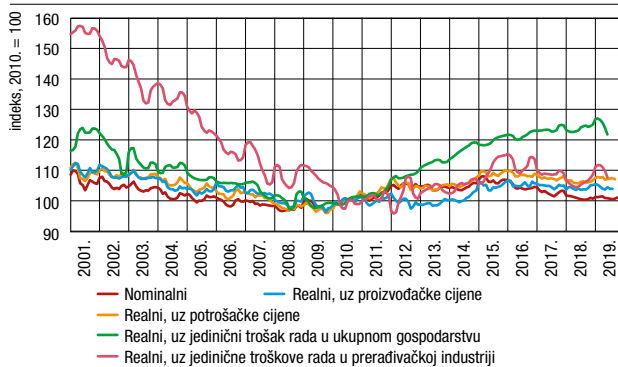
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

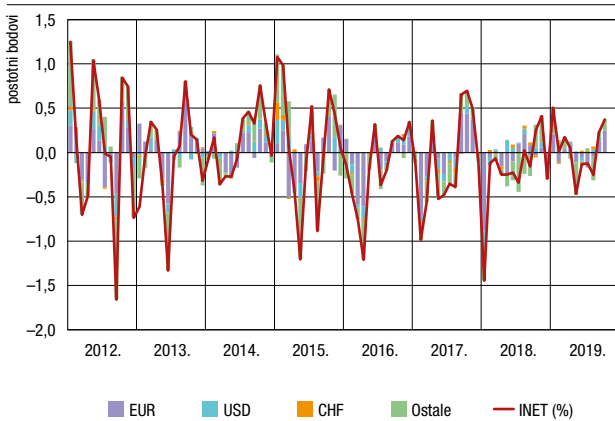
Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

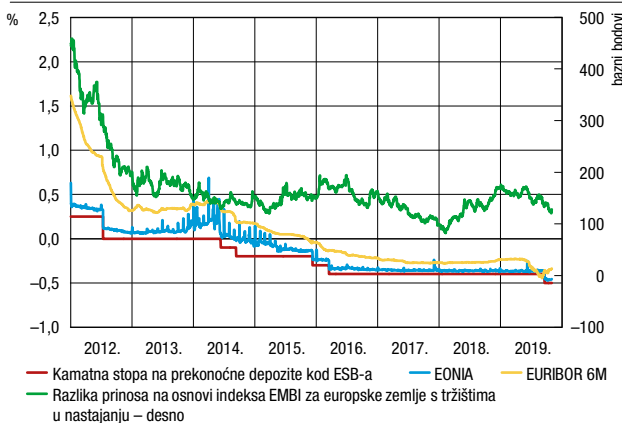
Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

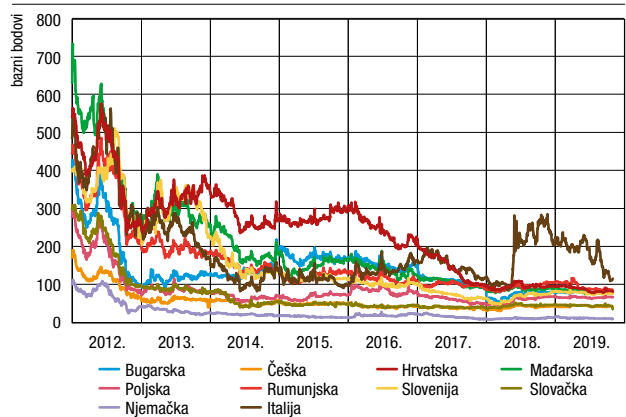
Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks J. P. Morgana koji pokazuje razliku između prinosa na državne vrijednosne papire europskih zemalja s tržištima u nastajanju i prinosa na nerizične vrijednosne papire razvijenih zemalja.

Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

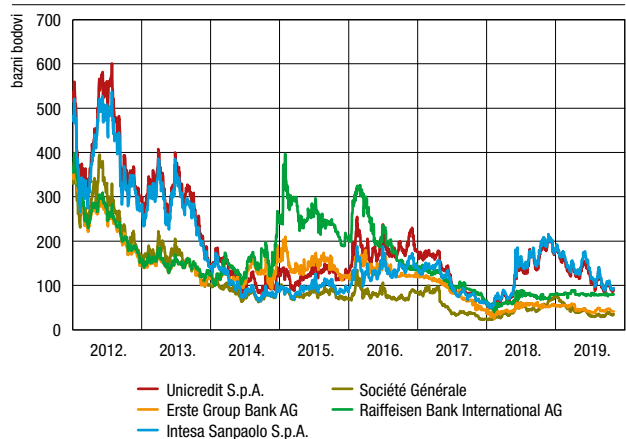
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

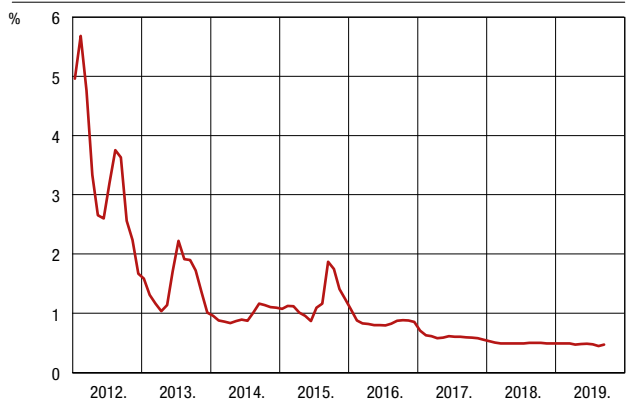
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

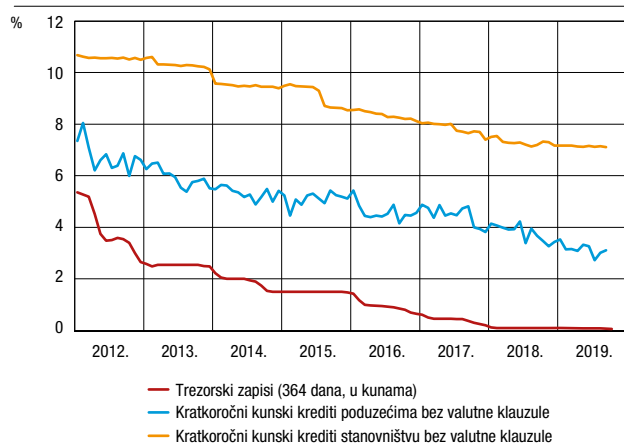
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankovnom tržištu (ZIBOR 3 mj.) mjesecni prosjeci jednostavnih dnevnih prosjeka kotacija banaka

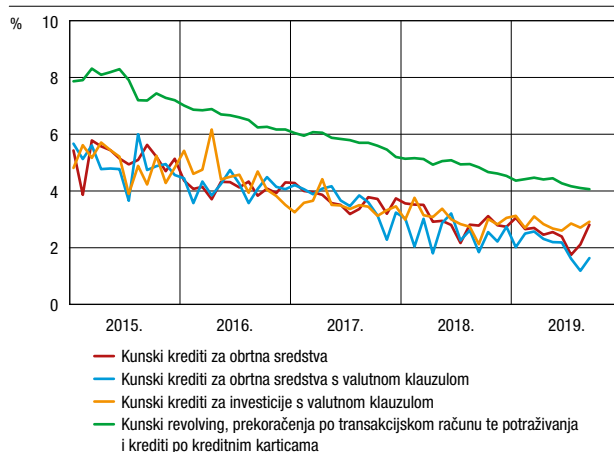
Izvor: HNB

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

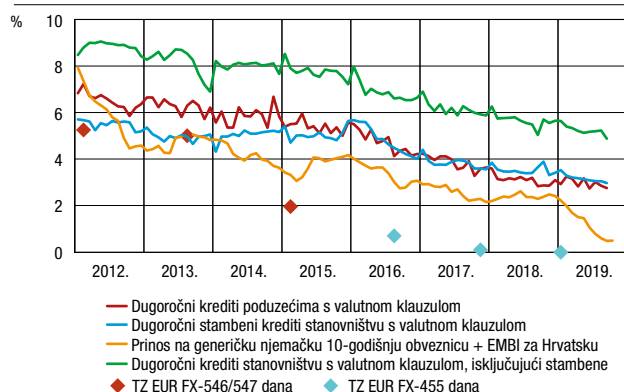
Izvori: MF; HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

Izvor: HNB

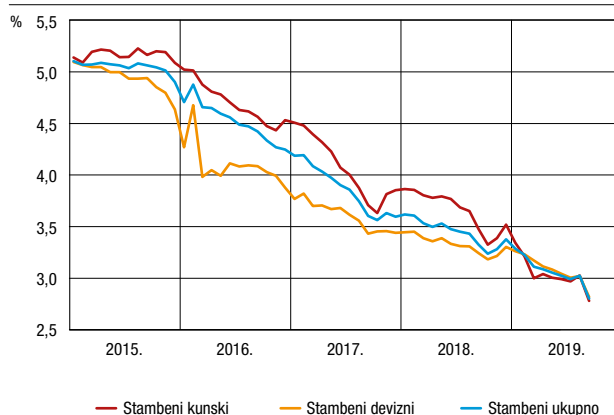
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

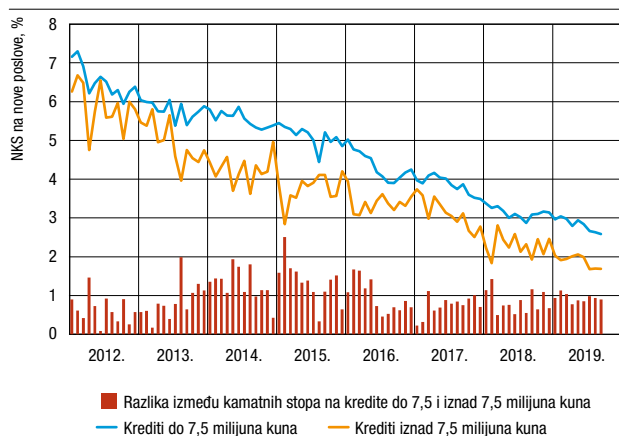
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

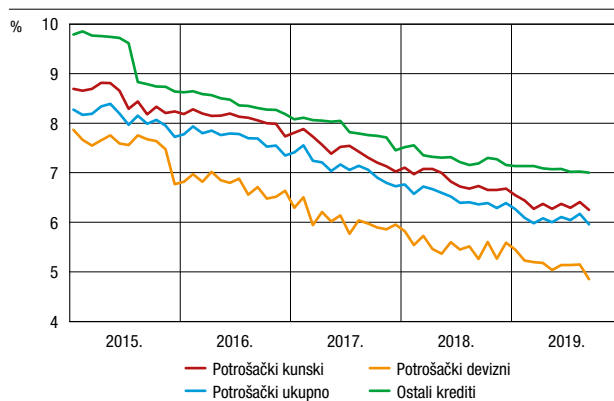
Izvor: HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

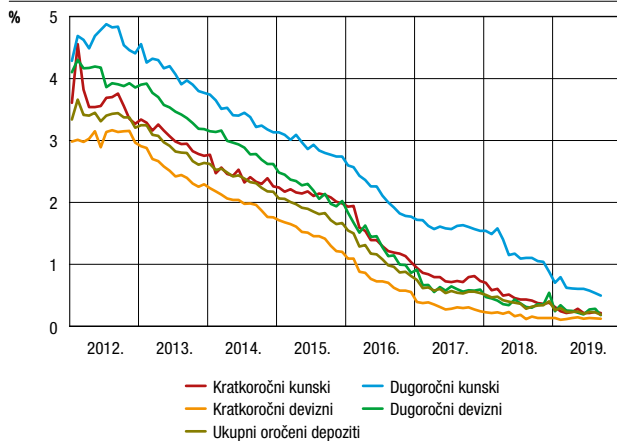
Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

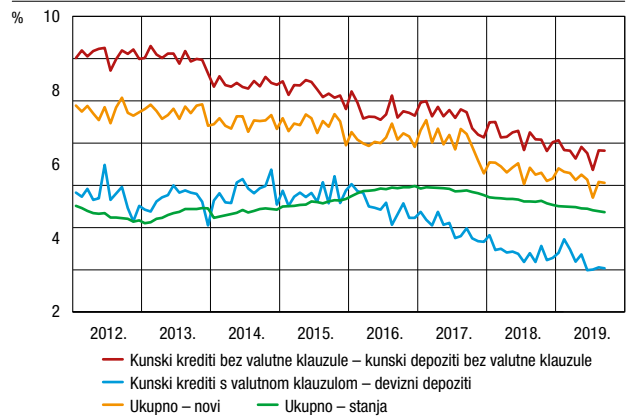
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

Izvor: HNB

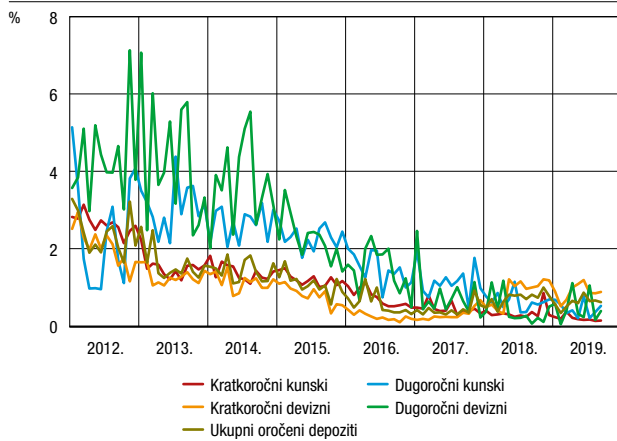
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

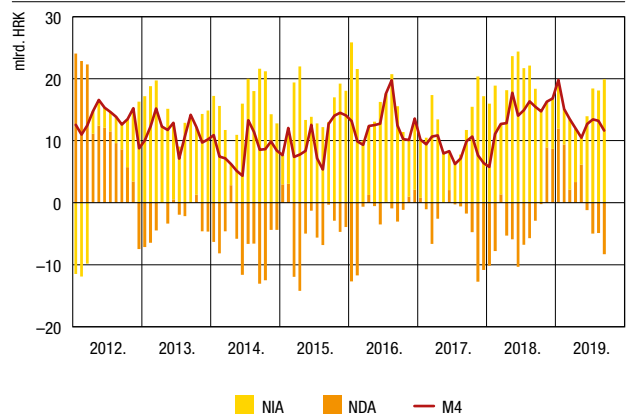
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

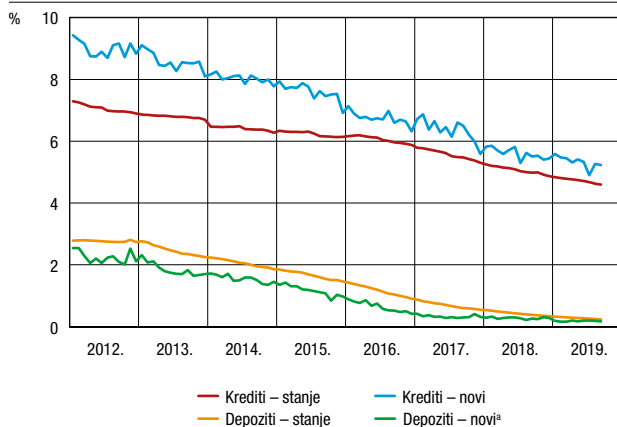
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

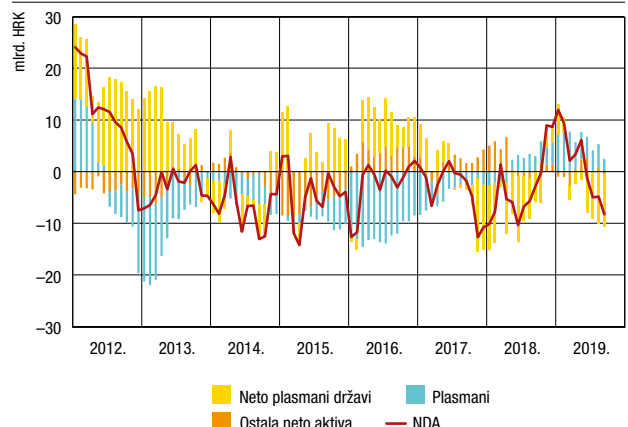
Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

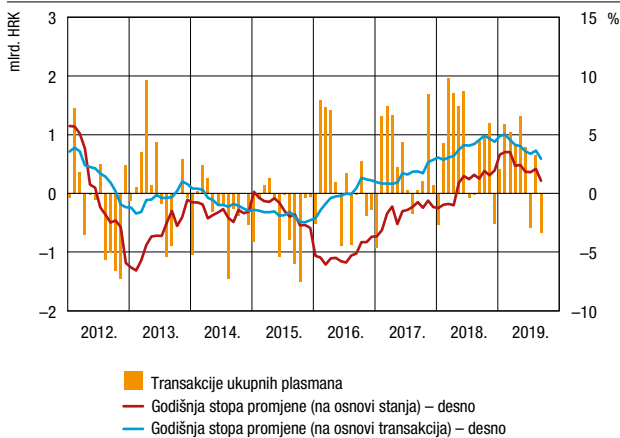
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

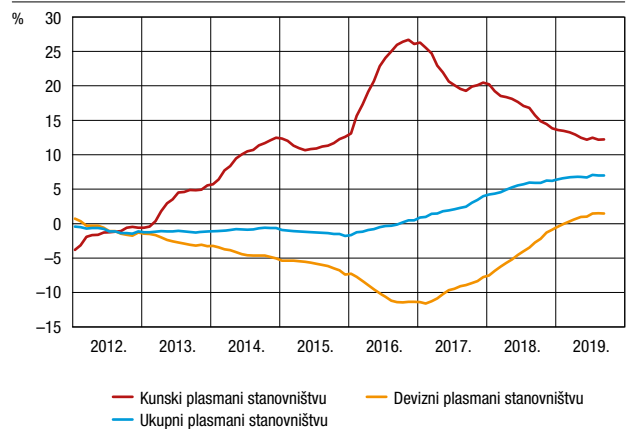
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

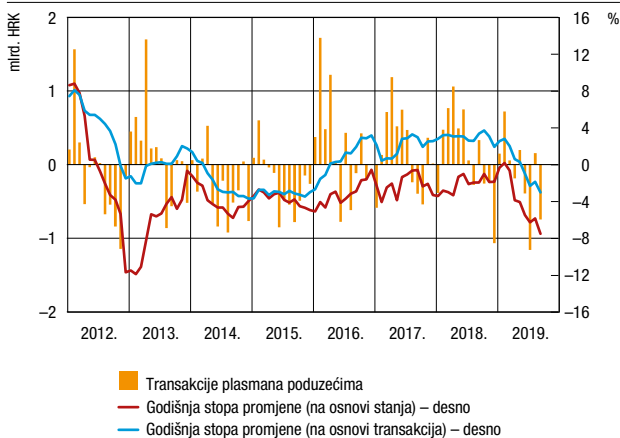
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

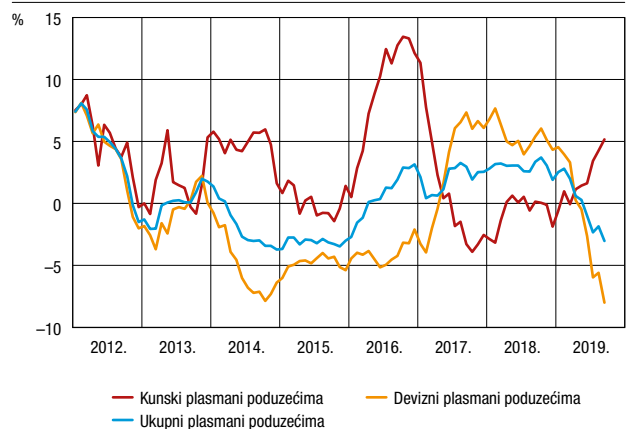
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

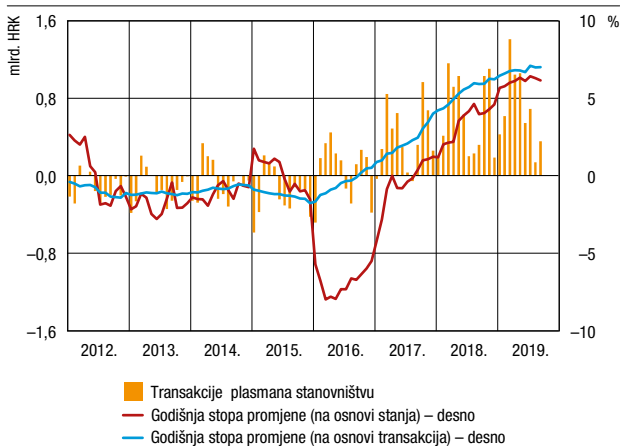
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

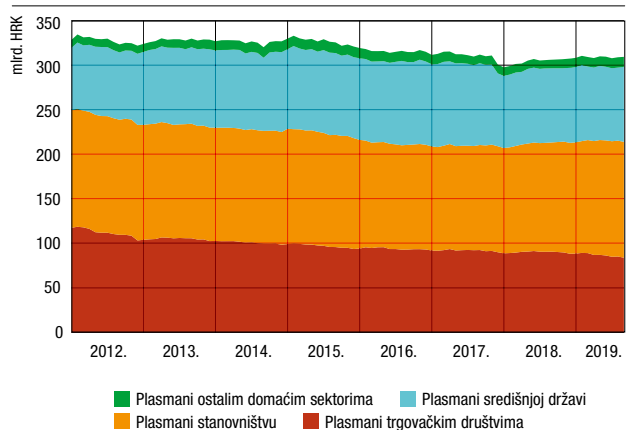
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

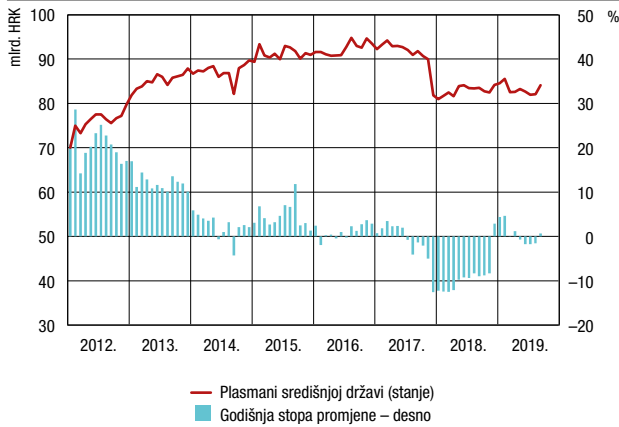
Izvor: HNB

Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

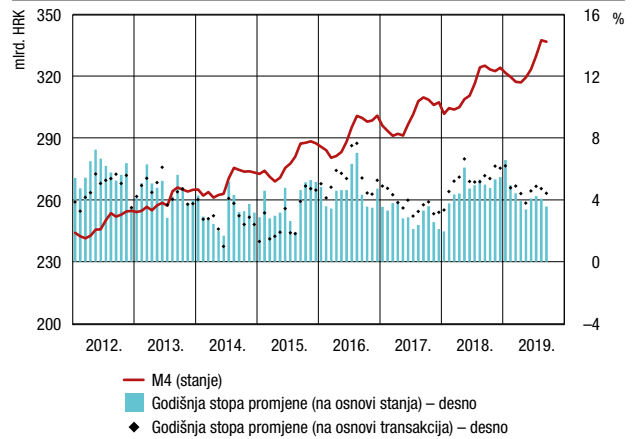
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

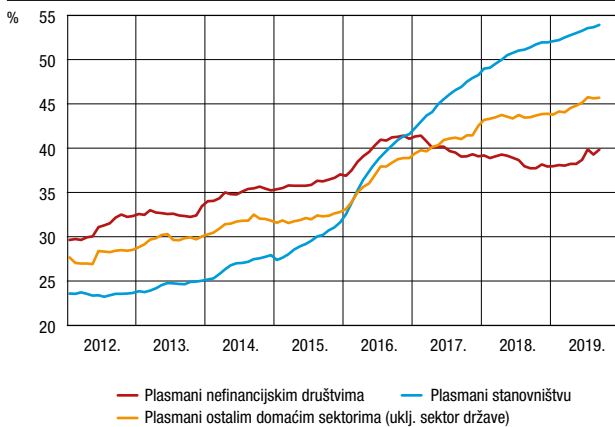
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

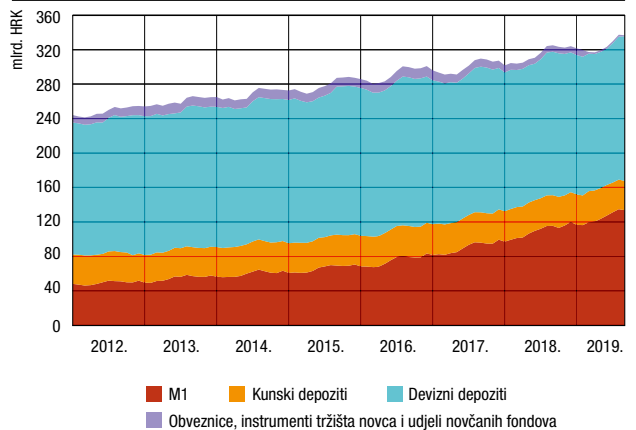
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

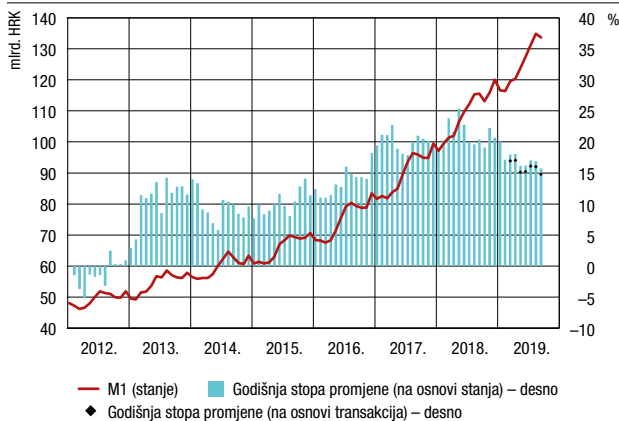
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

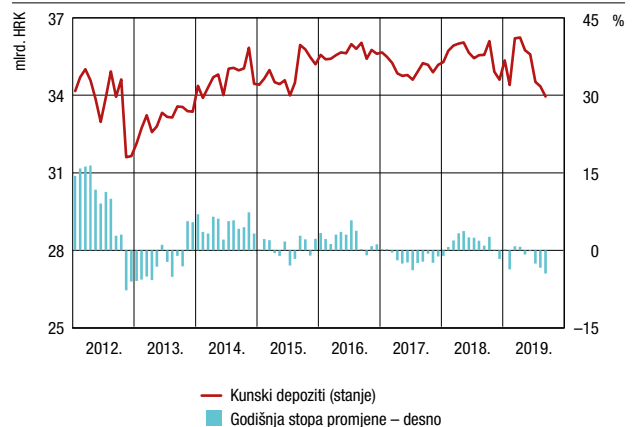
Slika 48. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

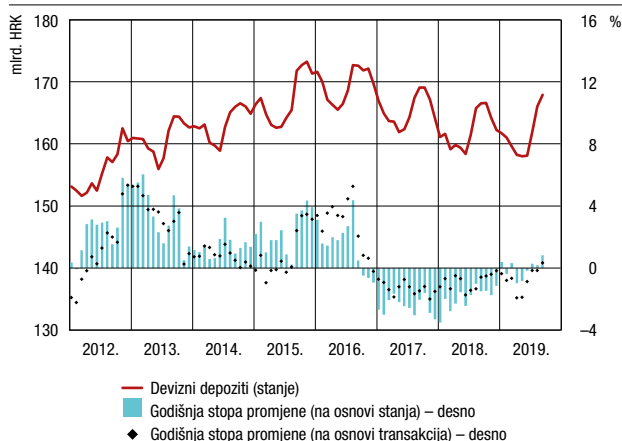
Izvor: HNB

Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

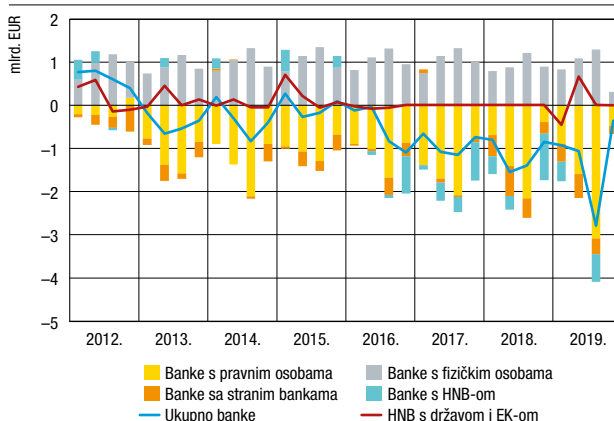
Izvor: HNB

Slika 52. Devizni depoziti

Izvor: HNB

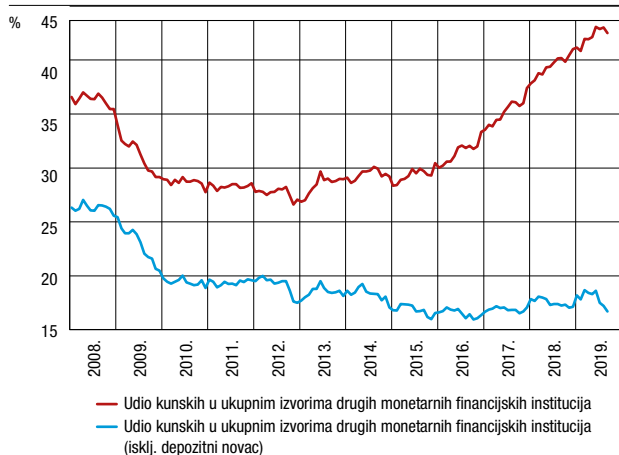
Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za četvrto tromjesečje 2019. odnose se na listopad.

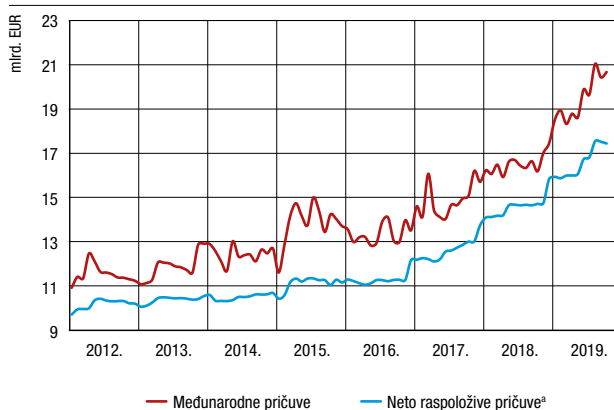
Izvor: HNB

Slika 53. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

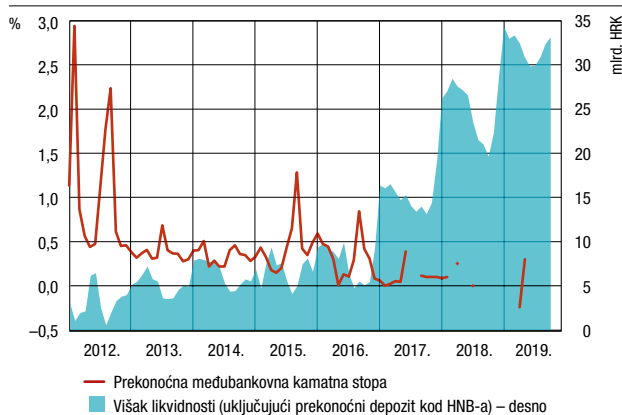
Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonona međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

preliminarni podaci, u milijunima eura

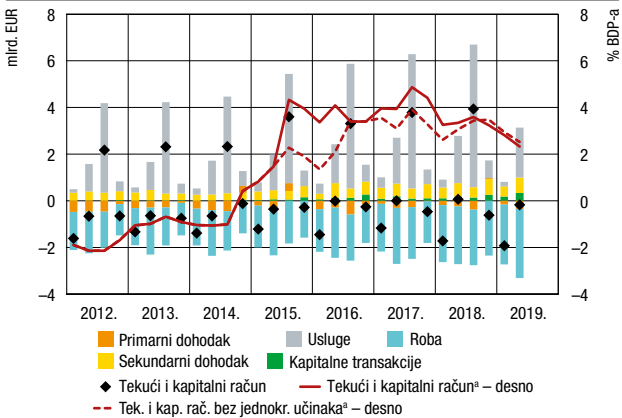
	2018.	2. tr. 2019.*	Indeksi	
			2018./2017.	2. tr. 2019./2018.
Tekuće transakcije	987,3	309,1	58,8	31,3
Kapitalne transakcije	680,6	915,8	140,4	134,6
Financijske transakcije (bez pričuva)	307,5	-1.364,9	-129,0	-443,9
Međunarodne pričuve HNB-a	1.545,0	2.991,4	59,6	193,6
Neto pogreške i propusti	184,7	401,7	96,7	217,5

* Odnosi se na zbroj posljednjih četiriju tromjesečja.

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

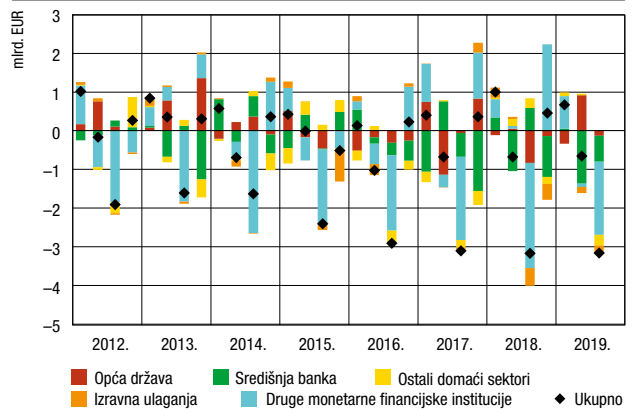
Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
 Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski frank u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

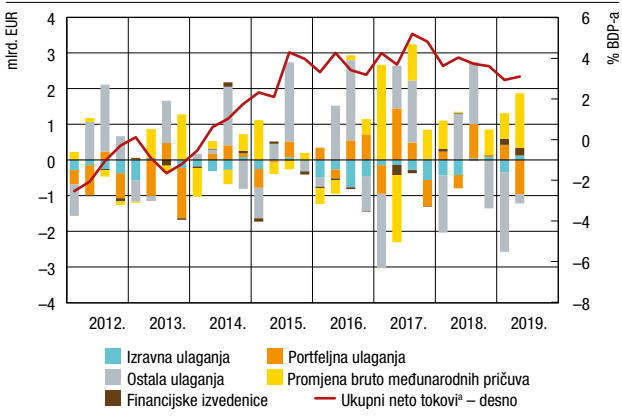
Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj i kolovoz.

Izvor: HNB

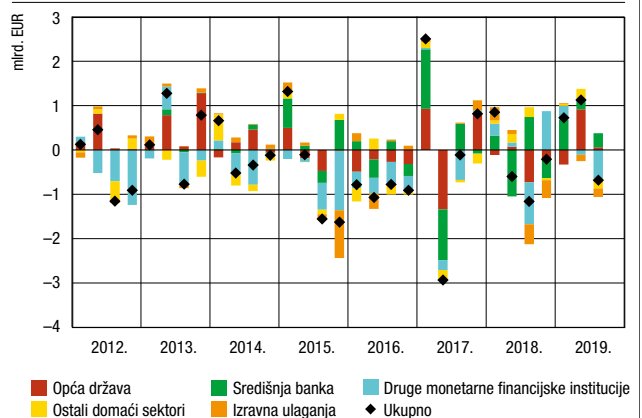
Slika 58. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
 Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

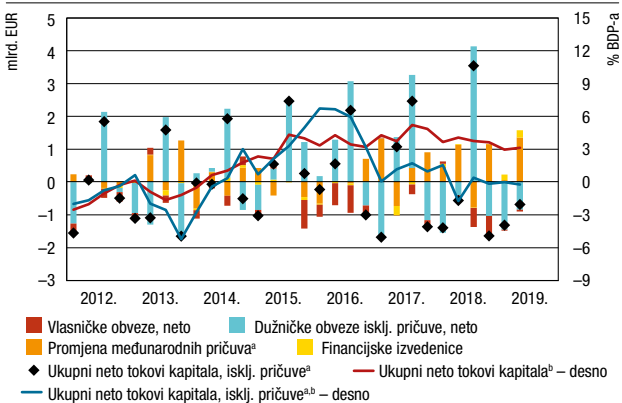
Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za treće tromjesečje 2019. odnose se na srpanj i kolovoz.

Izvor: HNB

Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

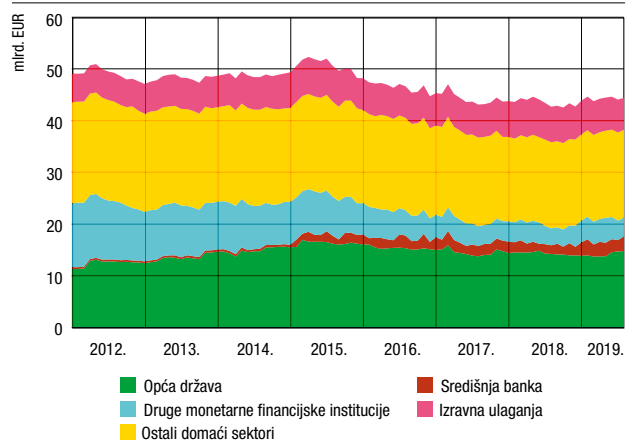
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

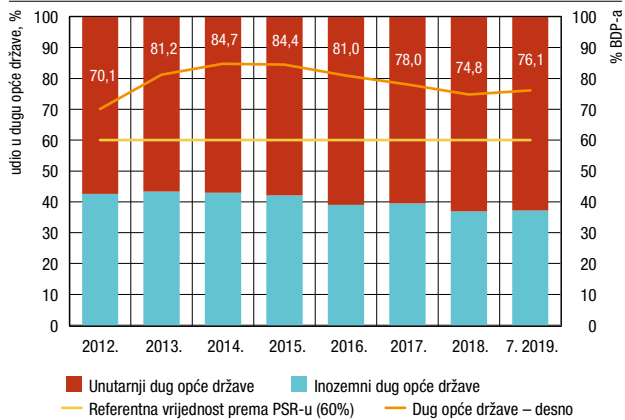
Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s kolovozom 2019.

Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I.–VI. 2018.	I.–VI. 2019.
Ukupni prihodi	84.649	91.027
Izravni porezi	12.010	13.185
Neizravni porezi	35.298	37.619
Socijalni doprinosi	22.687	23.382
Ostalo	14.653	16.842
Ukupni rashodi	84.764	90.826
Socijalne naknade	28.957	29.918
Subvencije	4.750	4.538
Kamate	4.657	4.403
Naknade zaposlenicima	21.713	22.894
Intermedijarna potrošnja	15.264	16.314
Investicije	4.282	5.288
Ostalo	5.140	7.472
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-115	200

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I.–VIII. 2018.	I.–VIII. 2019.
1. Prihodi	97.367	104.618
2. Prodaja nefinancijske imovine	357	611
3. Rashodi	91.035	97.509
4. Nabava nefinancijske imovine	2.347	2.852
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	4.342	4.868

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	VII. 2018.	VII. 2019.
Ukupna promjena duga	-1.899	10.952
Promjena unutarnjeg duga	3.578	6.254
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-347	629
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	4.400	9.553
– Krediti	-448	-3.808
Promjena inozemnog duga	-5.477	4.698
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-146	44
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-2.173	6.458
– Krediti	-3.159	-1.804
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-852	-476

Izvor: HNB

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak